

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituus

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Mainitussa tarkastuksessa havaittiin, että Oulun kärjäoikeus oli 5.10.2020 asiassa dnro R 19/2880 antamallaan tuomiolla nro 20/136545 määrännyt toiselle asian vastaajista tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään 31.12.2023 eli lähes kolmen vuoden ja kolmen kuukauden päähän tuomion antamispäivästä.

SELVITYS

Asiassa kärjäoikeuden puheenjohtajana toiminut kärjätuomari on häneltä pyydettyssä selvityksessä kertonut, että koeaika oli ylittänyt kolmen vuoden enimmäisajan näppäilyvirheen vuoksi. Kärjätuomari on todennut, että Ritu-sovelluksen tulisi automaattisesti herjata virheestä, joka koskee absoluuttista määräaikaa.

Kärjätuomari on apulaisoikeuskanslerin pyydettyä asiasta selvitystä korjannut virheen kirjoitusvirheenä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n nojalla.

RATKAISU

Arviointi

Rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan, kun vankeus tuomitaan ehdollisena, rangaistuksen täytäntöönpano lykkääntyy koeajaksi. Ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koeaika alkaa tuomion julistamisesta tai antamisesta.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Käräjäoikeus on tuomiossaan virheellisesti määrännyt vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään yli kolmen vuoden kuluttua tuomion antamisesta. Koeaika on näin ylittänyt rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädetyn koeajan enimmäisajan. Virhe on korjattu apulaisoikeuskanslerin pyydettyä asiasta selvitystä.

Totean kirjoitusvirheen korjaamisen osalta seuraavan.

Apulaisoikeuskansleri on useissa rangaistustuomioiden tarkastustoiminnassa tehtyjen havaintojen perusteella vireille saatetuissa ehdollisen vankeusrangaistuksen virheellistä pituutta koskeneissa asioissa antamissaan päätöksissä (ainakin 2.6.2021 dnro OKV/610/30/2020, 14.7.2021 dnro OKV/516/30/2020, 15.7.2021 dnro OKV/585/30/2020, 16.7.2021 dnro OKV/592/30/2020 ja 28.9.2021 dnro OKV/1375/30/2020) käsitellyt myös käräjäoikeuden menettelyä kirjoitusvirheen korjaamisessa. Päätöksissä on todettu muun ohella seuraavaa:

”Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Pykälän 3 momentin mukaan asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

Säännöksen perustelujen mukaan julistetussa tuomiossa oleva selvä virhe, kuten esimerkiksi sakkorangaistuksen kertolaskuvirhe, voidaan korjata. Sen sijaan virheellisesti julistettua rangaistuksen tai korvauksen määrää ei voida korjata kirjoitus- tai laskuvirheenä, koska ulkopuolinen ei voi havaita sitä, perustuuko virhe kirjoitus- tai laskuvirheeseen vai harkinnassa tapahtuneeseen virheeseen (HE 82/1995 vp s.132 ja 133).

Oikeuskäytännön mukaan olennaista ei ole se, mitä tuomioistuin on mahdollisesti itse tarkoittanut tuomiolauselman sisällöllä, vaan se, onko tuomiolauselmassa sellainen

selvä virhe, joka on ulkopuolisen havaittavissa ja josta ei voida olla järkevästi eri mieltä. Tuomioistuin ei voi itse myöhemmin muuttaa tai parannella antamaansa tuomiota, vaikka tuomio jälkikäteen osoittautuisikin puutteelliseksi tai tulkinnanvaraiseksi (KKO 2006:97).

Laki varaa vastaajalle mahdollisuuden tulla kuulluksi sekä oikeussuojakeinojen käyttöön. Ottaen huomioon, että ulkopuolisen havaittajan näkökulmasta kysymys on saatanut olla kirjoitus- tai laskuvirheestä tai tuomioistuimen harkinnassa tapahtuneesta virheestä, vastaajalle tulisi vähintäänkin varata tilaisuus tulla kuulluksi ennen korjauksen tekemistä ---”

Erityisen tarpeelliseksi apulaisoikeuskansleri on ratkaisukäytännössään todennut vastaajan kuulemisen tapauksissa, joissa korjaus tapahtuu vastaajan vahingoksi.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 5 §:n mukaan, jos on syytä olettaa, että asia saattaa antaa aiheita arvostella valvottavan menettelyä, oikeuskanslerin on ennen asian ratkaisemista varattava valvottavalle tilaisuus tulla asian johdosta kuulluksi. Nyt kysymyksessä olevassa asiassa ei apulaisoikeuskanslerin käräjäoikeuden laamannille 23.8.2021 osoittamassa selvityspyynnössä ole pyydetty selvitystä kirjoitusvirheen korjaamisesta, sillä se on edellä todettu tavoin tehty vasta selvityksen pyytämisen jälkeen.

Ottaen huomioon, että apulaisoikeuskanslerin edellä mainituissa ratkaisuissaan esittämä tulee kärjätuomarin tietoon tällä ratkaisulla ja että asiassa kirjoitusvirheen korjaaminen on tapahtunut vastaajan eduksi, en pidä asiassa aiheellisena ryhtyä enää selvittämään kärjätuomarin menettelyä kirjoitusvirheen korjaamisessa.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kärjätuomari on menetellyt virheellisesti, kun hän on kysymyksessä olevassa tuomiossa määrännyt ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyä koeajan enimmäisaikaa pidemmäksi.

Annan kärjätuomarille mainitusta menettelystä valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen vastaisen varalle.

Asia ei anna aiheita muihin toimenpiteisiin.

Pyydän saattamaan ratkaisuni kärjätuomarin tietoon.

Lähetän tämän ratkaisuni tiedoksi Rovaniemen hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen